

פינת אוכל
רונית רוד

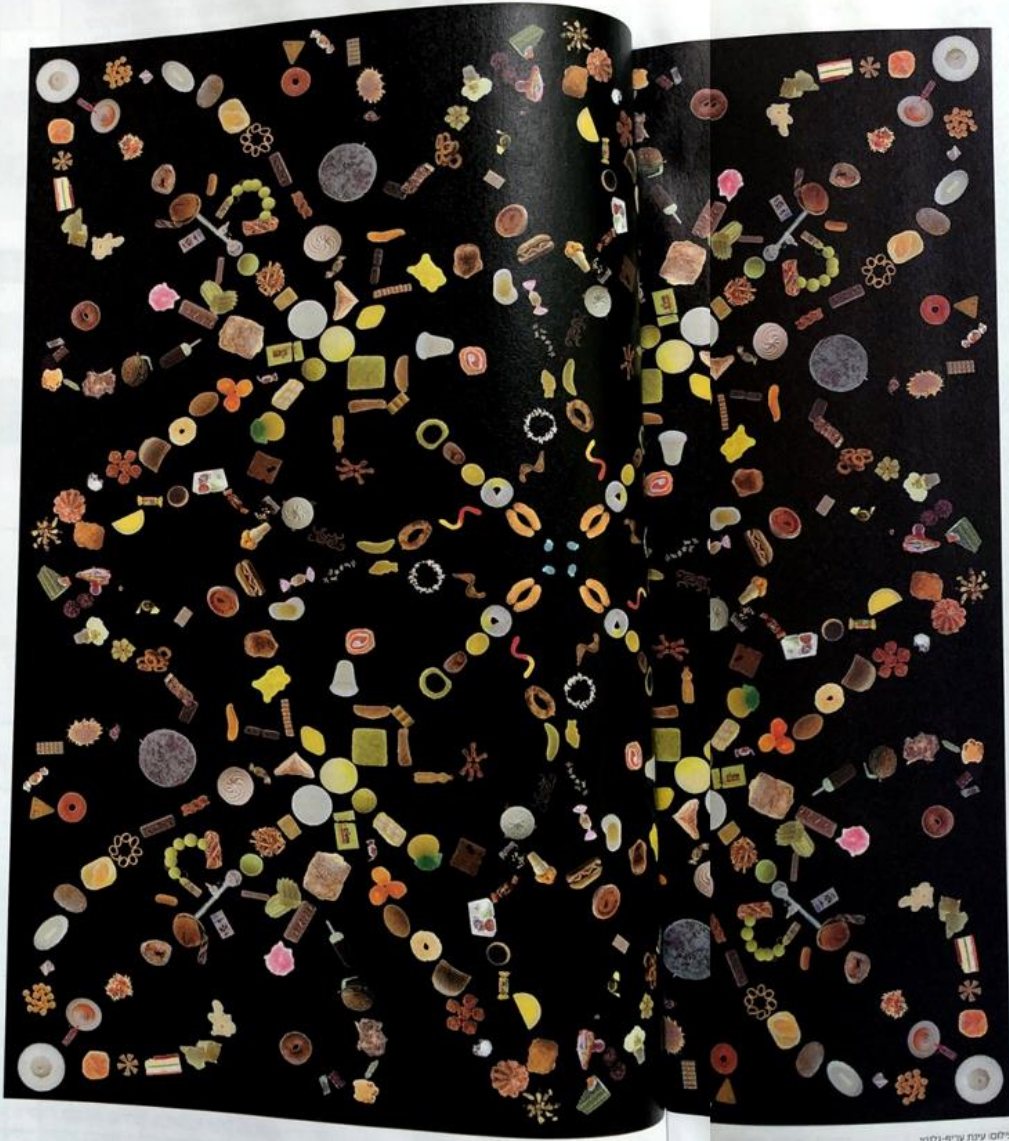
לפתוח שקית ביסלי ולהרגיש כמו קליפה ריקה

התערוכה של עינת עריף-גלנטי עושה את ההפך המוחלט מצילומי מזון מסחריים: היא חושפת את תהליך ההנדוס המתעתע של עולם הג'אנק פוד, ומותירה את המזון במערומיו

|| 'ג'אנק פוד' היא מילה ששמעתי לראשונה מאמא שלי, אומרת הצלמת והאמנית עינת עריף-גלנטי, ואני זוכרת שהיא הדהימה אותי. לא הבנתי איך שני המושגים האלה, וכל אוכל, יכולים ללכת יחד. אצילנו בבית הקפידו על אוכל בריא, ממתקים נחשבו לג'אנק פוד, וכי סלי אכלתי רק במסיבות יום הולדת, או הוא קרי כל הילה של מאכל חגיגי. היום אם אני מרשה לעצמי לקנות שקית ביסלי. החופן הראשון הביב, אבל לאט-לאט את מרגישה את צער העולם כולו בתוך השקית הזאת. החך מתכרסם, הזרבת מאותת על כוואה ואת מוצאת את עצמך יושבת קצת כפופת גוץ כאילו ניטל טעם החיים. יש ונגב בכיס הראשון ואו את מרגישה מחוללת. זה קצת כמו החוויה של ללכת לאיכאה ולהבין שקנית דברים שלא רצית, אבל הם היו יפים להלל. אי אפשר שלא להתפתות לקסם, וקשה להפסיק לתחוב את היד בשקית, אבל בסופו של דבר את מוצאת את עצמך מרגישה כמו קליפה ריקה.

מנדלת הג'אנק פוד, עבודת וידיאו שיצרה עריף-גלנטי לתערוכת יחיד שנושאת את אותו השם מוצגת בגלריה החדשה בירושלים, מוקרנת על קיר בגובה ארבעה מטרים: הנכנסים לת' כל התצוגה החשוך חווים כמאות מאכלים זעירים, שמורכבים בעצמם מאלפי שכבות של צילומי סטילס, משנים אטאט את צורתם במק' ביל לתנועה הספירלית של המנדלה. כל אחד מהמאכלים – פיצה-מקפיצה, שניצל תירס, צמר גפן מתוק, בורקס תעשייתי, ארטיק שוקריבנגה או ביסלי פלאפל – מתכלה בדרך אחרת, אבל החיזיון כולו – מעשה קליידוסקופ מהפנט שבו נדמים האובייקטים משייטים בחלל כמו גרמי שמים פלאיים – מרהיב ביופיו.

עריף-גלנטי, ילידת 75, הקדישה ליצירה אלפי שעות עבודה במשך שלוש שנים. "זה הת' חיל מעניין בשני הדברים, מנדלת וג'אנק פוד", היא אומרת. "מנדלה היא דוגמה שמגיעה מהבודהיזם הטיבטי, יש לה מקבילות בדתות אחרות, והיא מסמלת שלמות ביקום. היא מייצגת תחושת שלווה בסיסית, הכל בסדר בעולם, והיא נחשבת לבעלת סגולות

צילום: עינת עריף-גלנטי

הפרות החקוקות על טבלת השוקולד מחקתי אחת אחת עם מייבש שיעה, ואו השארתי אותה שתיים, והבורקס הוא לטעמי אחד המראות הקשים. פשוט קילפתי לו את הקליפה החיצונית החזונית והש' פתי את הקריבים. המטרה היא לחשוף את תהליך ההנדוס ולהותיר את המזון במערומיו. זה קצת אבי טי-צילום אוכל קלאסי. לעשות בדיוק ההפך ממה שעושים בצילומי מזון לפרסומות ולמגוינים.

120 מטרונים שיצרה עריף-גלנטי מורכבים כל אחד מעשרות צילומי סטילס של כל אוכליכם, ויוצרים יחד – כל מאכל חוזר על עצמו בארבעת החלקים שמייצגים ארבעה יסודות – את המנדלה העצומה. "אני לא אניטטורית של דיטינ, התנועה מנשטת ולואיטקית במתכוון, ואת המסלולים שבהם נעים מיני המוונות בניתו בעזרת שרטוטים ידניים על המחשב". הנון השולט במנדלה הוא הצבע הצהוב, בעולם הטרומ'מורוני אחד הצבעים הנחשקים ביותר בגולל דמיונו לוחב נוצץ (ואחת הסיכות שבגללן הפך זעפרן, המעניק למאכלים גוון צהוב טבעי, לחומר גלם יקר ערך במטבח).

"אני חושבת שהמשיכה הקמאית הזאת היא אחת הסיכות לכך שגם היום מוכים להשתמש בצבעי מאכל צהובים, למרות שהיום כבר ידוע שרטוטו, צבע המאכל הצהוב הסינטיטי הנפוץ ביותר, רחוק מלהיות ידידותי לגוף האדם. חברתי בצהוב גם בני לל התירס, שהפך לסמל של חקלאות תעשייתית בקנה מידה גדול ומייצרים ממנו בעולם המודרני מוצרי לוואי לתעשיית המזון המהיר הג'אנק פוד".

כפינת חלל התצוגה, מול הקיר שעליו מוקר' נת המנדלה, מוצגים על גבי שני מסכים חלק מסרטוני ההתבלות של המאכלים. החיזיון הש' מימי של המנדלה הגדולה מתעתע ביופיו, אבל דווקא במסכים הקטנים מוצגת ההתבלות ברור' לוציה גבוהה וחדה כבנותה. הג'אנק פוד מנדלה הוא לא התערוכה הראשונה שבה עוסקת עריף-גלנטי כאוכל. למעשה אין כמעט יצירה או תע' רוכה שהציגה בשני העשורים האחרונים שבתן לא נוטל מזון מקום מרכזי. קשה להבטי על הג'אנק פוד מנדלה בלי לחשוב על דמיונים מוכ' רים מעולם הפופ'ארט האמריקאי, וסדרת הצ'י' לומים המזוהה ביותר עם עריף-גלנטי (שהוצגה בתערוכה "הכל הבלים" כמזויאון הרצליה ב-2005) עסקה בכיטורים מודרניים לציורי הוואניטאס, ד'אנר אמנותי שעסק בטבעים הארעי והחולף של החיים באמצעות תיעוד טבע דומם של מיני הפצים ומאכלים. מי שעוקב אחרי עבו' דתה מכיר גם את צילומי המתקים התעשייתיים שלה מהשנים האחרונות ("אני תמיד נופלת כמ' לכודת שמצבים לנו יצרני המזון. אם אני נכנסת לחנות, תמיד אצא עם שקית").

"אוכל הוא הווית שהכי נוחה לי לדבר דרכה ולבחון דרכה את העולם", היא אומרת. "כשה' מוח שלי נמצא באוטומט אני מוצאת את עצמי משרבטת ורוששת שולחן, קערת פירות, כיכר לחם ובקבוק יין. זה הבסיס שלי ואלה כנראה החומרים שמהם אני עשויה. לג'אנק פוד מנדלה יש מבחינתי קשר ישיר לוואניטאס – הכל הכל הבלים, מתכלה וכר'חלוף, אבל כנחמה ובעונג שאנחנו שואבים ממיני מאכלים יש חזונית ויופיו למרות ההרס וההתכלות".

ג'אנק פוד מנדלה, הגלריה החדשה – סדנאות האנסים טדי, ירושלים (אוצרת: תמר גיספאן-גרינגרד), עד 24 בדצמבר